

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Одеської області** щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2020 року

**Опитування проводилося до
встановлення карантинних заходів**

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Одеської області в I кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Одеської області** в I кварталі 2020 року свідчать, що респонденти очікували скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні, водночас позитивно оцінювали перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозувалося значне зростання цін. Девальваційні очікування послабилися¹.

У наступні 12 місяців керівниками підприємств області очікувалося:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 10.8% (у IV кварталі 2019 року – 18.4%) (графік 1), у цілому по Україні – 10.4%. Водночас респонденти підприємств торгівлі прогнозували продовження зростання виробництва;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги** значними темпами: лише 48.6% респондентів очікували інфляцію до 6.0% (у цілому по Україні – 68.5%). **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжували називати витрати на виробництво та коливання курсу гривні до іноземних валют (графік 2);
- **подальша девальвація національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікували 75.7% респондентів (у попередньому кварталі – 86.5%), у цілому по Україні – 65.5%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 14.3% (у попередньому кварталі – 10.5%), у цілому по Україні – 16.9% (таблиця). Найоптимістичніші очікування – у респондентів підприємств сільського господарства (баланс відповідей – 60.0%), водночас підприємства переробної промисловості прогнозували погіршення фінансово-економічного стану;
- **прискорення зростання загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва:** баланс відповідей – 22.9% (у IV кварталі 2019 року – 11.1%) (таблиця). Обсяги реалізації продукції на зовнішньому ринку зростатимуть нижчими темпами: баланс відповідей – 9.5% (у IV кварталі 2019 року – 14.3%). У цілому по Україні баланси відповідей – 23.0% та 17.5% відповідно;
- **помірне зростання інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт:** баланс відповідей – 3.0% (у попередньому кварталі – 9.1%). **Видатки на машини, обладнання та інвентар зростатимуть значно вищими темпами:** баланс відповідей – 34.3% (у IV кварталі 2019 року – 5.9%). У цілому по Україні баланси відповідей – 2.4% та 14.1% відповідно;
- **зменшення кількості працівників** на своїх підприємствах другий квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 8.8% (у попередньому кварталі – «мінус» 8.6%), у цілому по Україні – «мінус» 3.9% (графік 4);
- **уповільнення зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства:** баланси відповідей – 75.7% та 32.4% відповідно (у IV кварталі 2019 року – 81.6% та 47.4% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину та матеріали (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 54.3% та 55.6% відповідно (у попередньому кварталі – 52.8% та 54.3% відповідно) (графіки 4, 6).

Головним чинником, що обмежує спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти назвали занадто високі ціни на енергоносії. Високо оцінено також вплив нестабільної політичної ситуації, цін на сировину, матеріали та надмірний податковий тиск (графік 5).

Очікувалося зростання потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планували брати банківські кредити, надавали перевагу кредитам у національній валюті. За оцінками респондентів, умови доступу до банківських кредитів останнім часом пом'якшилися (графік 9). Головним стримуючим чинником залучення кредитних ресурсів залишалися занадто високі ставки за кредитами (графік 10).

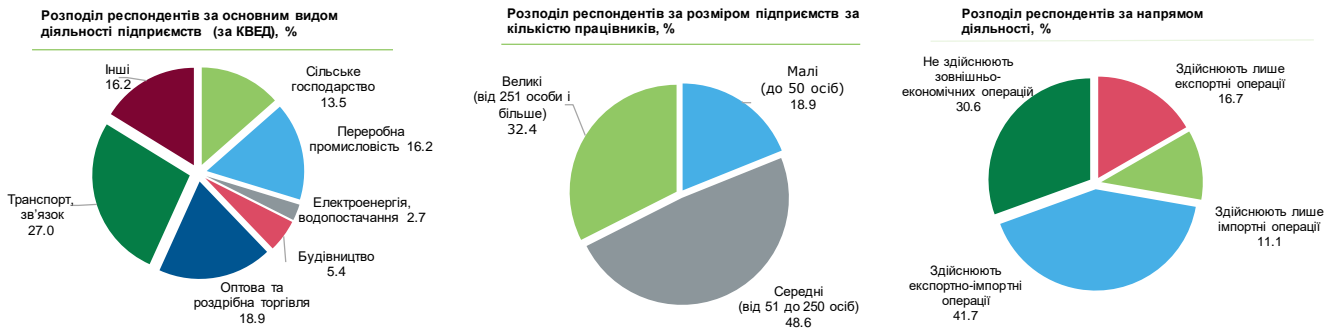
Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.6%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

- **поточний фінансово-економічний стан** поліпшився і є **добрий:** баланс відповідей – 8.6% (у IV кварталі 2019 року – «мінус» 2.7%), у цілому по Україні – 9.7%. Водночас оцінки підприємств інших видів діяльності – незадовільні;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 12.5% (у IV кварталі 2019 року – «мінус» 25.0%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів:** баланс відповідей – 5.9% (у IV кварталі 2019 року – 7.4%).

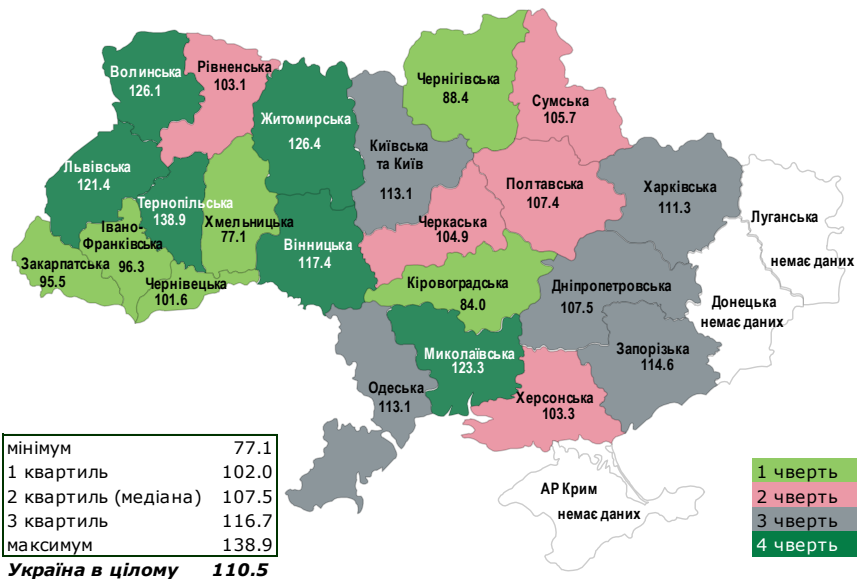
¹ Опитування проводилося до встановлення карантинних заходів.

Паспорт вибірки^{2,3}

- період проведення – 04 лютого – 03 березня 2020 року;
- опитано всього 37 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями⁴, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Одеської області щодо їх ділової активності (за складовими)

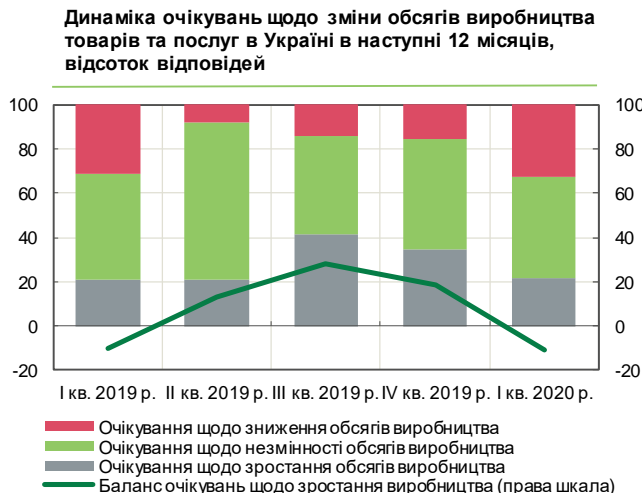
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2019 р.	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	13.2	15.8	17.1	10.5	14.3
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	25.6	30.6	16.7	11.1	22.9
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	8.8	2.9	9.4	9.1	3.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	26.5	23.5	24.2	5.9	34.3
кількості працівників	8.1	2.7	0.0	-8.6	-8.8

² Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

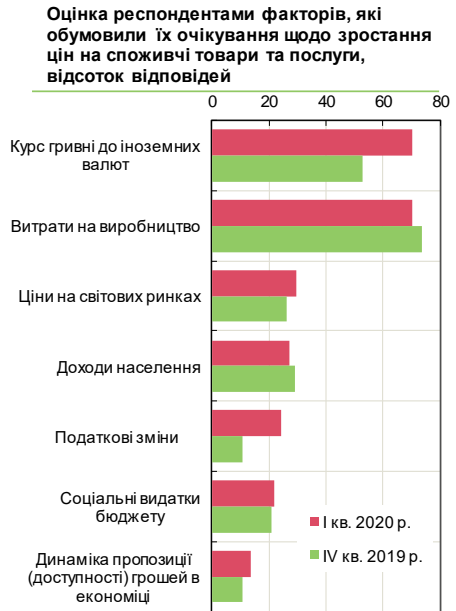
³ В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

⁴ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

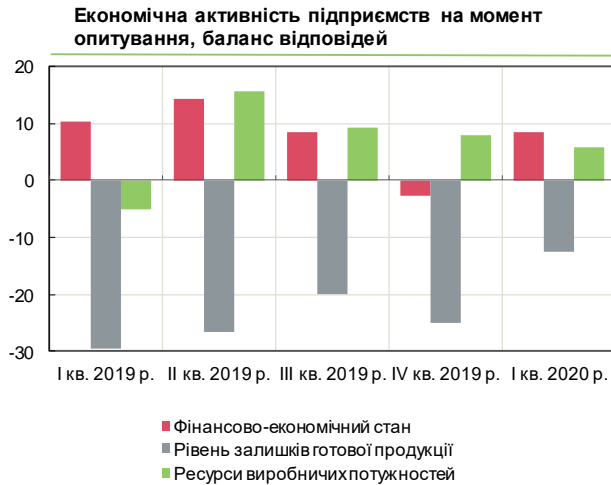
Графік 1

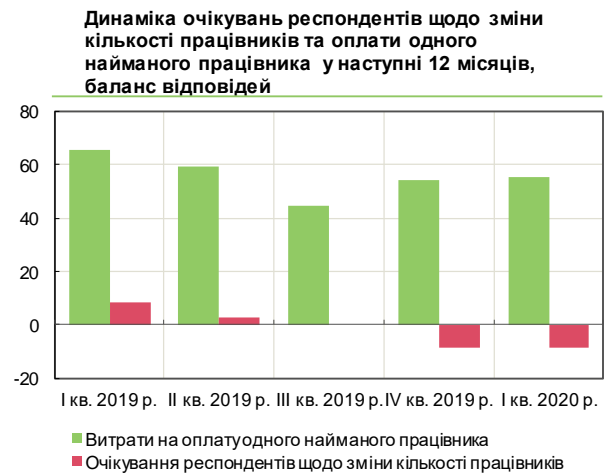
Графік 2

Графік 3

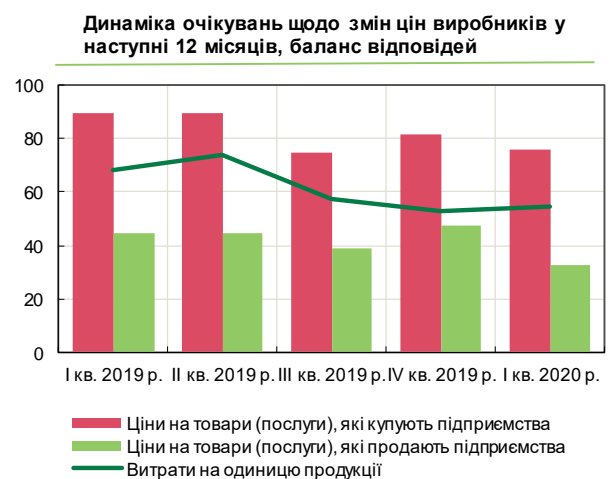
Графік 4

Графік 5

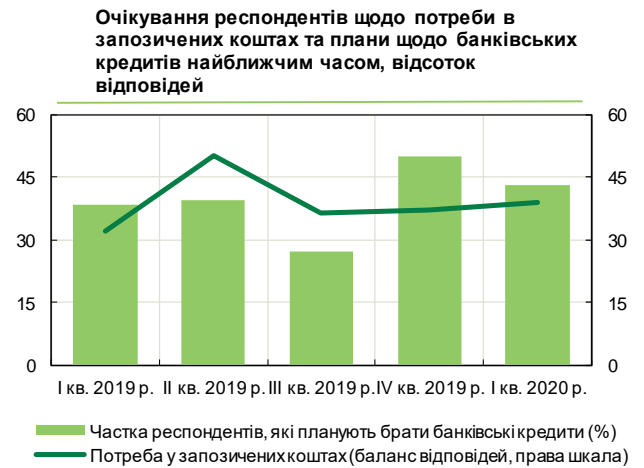
Графік 6

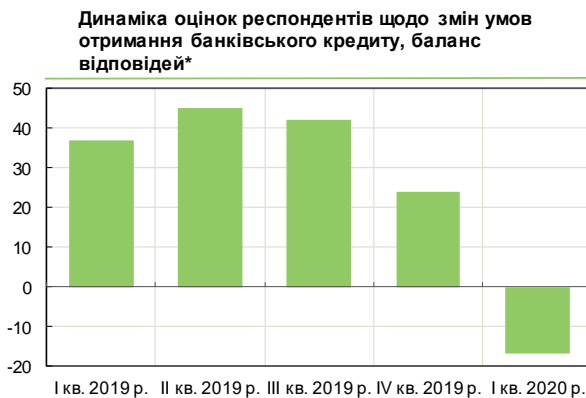
Графік 7

Графік 8

Графік 9

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

